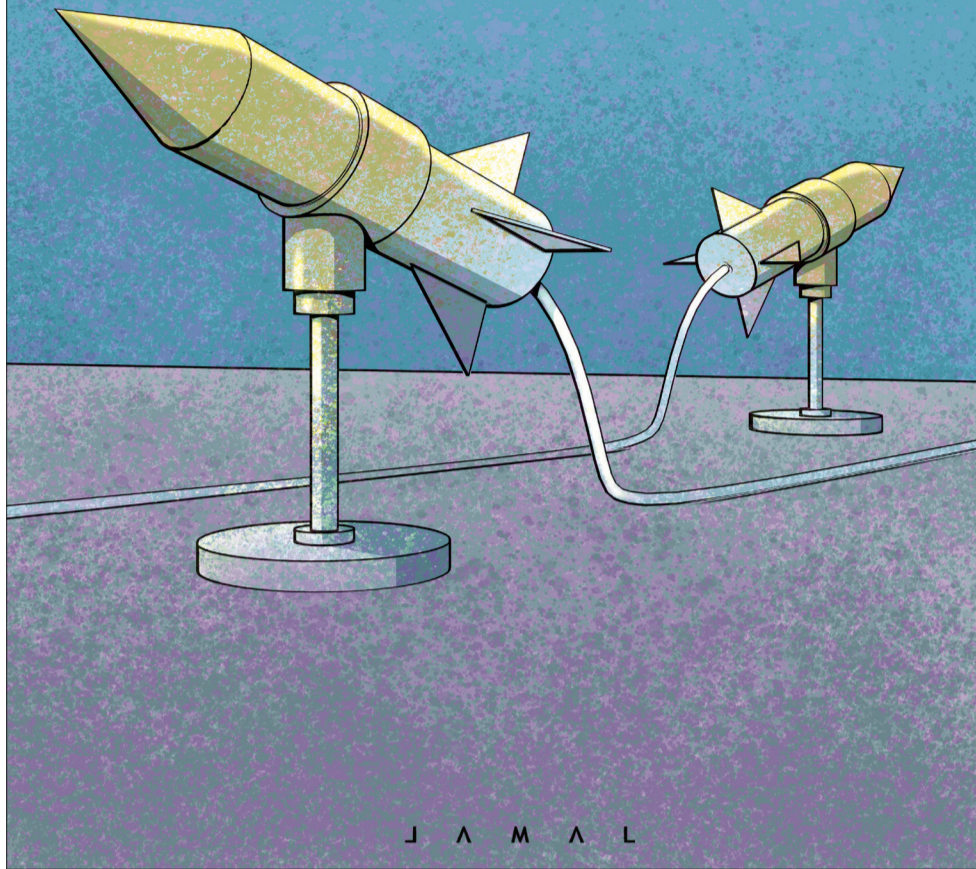

دعوت به مذاکره به سبک ترامپ!

J A M A L

نگاه حقوقدان

محرمانگی داوری و آداب سخن گفتن

درباره ادعای پیروزی حقوقی در پرونده کرسنت

آرش ملکی

پژوهشگر حقوق بین‌الملل

«کرسنت» برای ایرانیان واژه‌ای آشناست که در سال‌های اخیر به عنوان سمبل تصمیمات مدیریتی مغایر با منافع ملی ایران و ابزار مچ‌گیری سیاسی گروه‌های رقیب، هر چند وقت یکبار در فضای رسانه‌ای کشور مطرح می‌شود. منصرف از کاربرد آن در جدال قدرت، کرسنت (در مقام یک قرارداد سرمایه‌گذاری) به واسطه ایجاد رابطه حقوقی میان دولت ایران و شرکت اماراتی کرسنت پترولیوم بر خوردار از ابعاد حقوقی بین‌المللی است و تاکنون دعوی متعددی با محوریت آن مطرح شده است. در شماره ۵۴۵ از روزنامه هم‌میهن ذیل یادداشتی با عنوان «تراژدی کرسنت» به اختصار به این دعاوی اشاره شد. لیک در کلیت، قرارداد کرسنت توافقی است که در چارچوب آن دولت ایران حق بهره‌برداری حجم مشخصی از گاز فرآوری نشده از میدان گازی سلمان را به مدت ۲۵ سال به شرکت اماراتی اعطا می‌کند. معنات از اجرای این قرارداد سبب شد که شرکت کرسنت در سال ۲۰۰۹ به دیوان دائمی داوری مراجعه کند. در نتیجه این اقدام، «قرارداد کرسنت» که روزی با هدف ورود سرمایه خارجی و تقویت اقتصاد کشور منعقد شده بود به «پرونده کرسنت» بدل شد و نه تنها هیچ منفعتی برای کشور به ارمان نیاورد، بلکه تاکنون پرداخت ۲/۴ میلیارد دلاری را نیز به ایران تحمیل نمود.

چند روز قبل، مرکز امور حقوقی بین‌المللی ریاست جمهوری (که متولی دعاوی بین‌المللی دولت ایران محسوب می‌شود) با انتشار یک بیانیه کوتاه از پیروزی حقوقی ایران در یکی از دعاوی مربوط به این پرونده خبر داد. بر اساس این بیانیه، دیوان داوری کرسنت به موجب رای مورخ ۲۴ فوریه ۲۰۲۵، ادعای شرکت کرسنت مبنی بر محکومیت شرکت ملی نفت ایران از باب جبران میلیاردها دلار خسارات وارده به سایر شرکت‌ها را مردود دانست. به تعبیر این نهاد دولتی، این رویداد مهمترین پیروزی حقوقی ایران از ابتدای پرونده کرسنت تاکنون محسوب می‌شود. این در حالی است که رای مربوط به این «مهمترین پیروزی حقوقی» تاکنون به استناد محرمانگی از دسترس خارج بوده و امکان ارزیابی علمی این ادعا برای جامعه حقوقی کشور وجود ندارد. روابط اقتصادی بین‌المللی - اعم از تجارت و سرمایه‌گذاری - مخزن داده‌های حساس و خطیر طرفین هستند و چنانچه مسیر این روابط به واسطه اختلاف از ایستگاه داوری عبور نماید هر طرف مکلف است به منظور اثبات ادعای خود و رد نمودن مدعی دیگری بخش از این داده‌ها را به نهاد داوری ارائه نماید. داده‌هایی که انتشار عمومی آنها می‌تواند برای منافع طرفین خطرآفرین باشد. حال اگر یک دولت در مقام طرف اختلاف در نهاد داوری حاضر شود، حفاظت از اطلاعاتی که به عنوان دلیل به نهاد داوری ارائه می‌دهد به فراخور امنیت ملی آن کشور اهمیتی دوچندان می‌یابد. در نتیجه، رعایت محرمانگی در جریان داوری یک اختلاف بین‌المللی بر خوردار از ضرورت است. از سوی دیگر، محرمانگی از تشدید اختلاف جلوگیری نموده، خسارات ثانوی ناشی از اختلاف را کنترل می‌کند و شهرت و اعتبار طرفین اختلاف محفوظ می‌ماند. این ضرورت تا بدان جا است که می‌توان در رویه داوری بین‌المللی، اصل را بر محرمانگی دانست. البته این رویه در سال‌های اخیر به شکل قابل ملاحظه‌ای رنگ باخته و گرایش به شفافیت در داوری (به‌ویژه در داوری سرمایه‌گذاری) به طور روزافزون مورد توجه قرار می‌گیرد. با این وصف همچنان محرمانگی در زمره اصول حاکم بر رسیدگی داوری است و انتشار اسناد مربوطه به عنوان استثناء به رضایت طرفین نیازمند دارد.

در پرونده کرسنت نیز می‌توان خودداری از انتشار رای داوری را در پرتو الزاماتی این چنین قابل توجیه دانست. مع‌هذا الصاق ادعای «مهمترین پیروزی حقوقی» به تصمیم یک نهاد داوری بین‌المللی توسط ذینفع، آن هم در شرایطی که امکان ارزیابی و اظهارنظر از سوی حقوقدانان مستقل وجود ندارد چندان قابل پذیرش نیست. نیک آن بود که خلاصه‌ای از این رای را رعایت اصول حفاظتی انتشار می‌یافت، بلکه شرایط اعتبارسنجی بی‌طرفانه هم فراهم شود. به فرموده استاد سخن عنایت به «مشک آن است که بیوید نه آن که عطار بگوید» از آداب سخن گفتن است. در قرارداد کرسنت که تاکنون غیر از خسارت هیچ دستاوردی برای کشور نداشته، ادعای پیروزی - ذیل یک بیانیه ۲۰۰ کلمه‌ای - و بدون امکان بررسی مستقل مبالغه‌آمیز است. شایسته است چنانچه امکانی برای انتشار رای وجود ندارد، دست‌کم از طرح ادعای پیروزی یک‌سویه پرهیز کنیم. اعتبار پیروزی حقوقی درگرو اقعان افکار عمومی است و بدون اظهارنظر حقوقدانان مستقل نمی‌توان بدان دست یافت.

می‌روند که دیگر امکان عبور از آن را ندارند. جلسات متعددی لازم است که دویا چند طرف یک مذاکره، به این نقطه برسند. بستگی به سختی و حساسیت کار، ممکن است جلسات مذاکرات متعددی شکل بگیرد تا به حدیقت واقعی برسند. در نتیجه اصلاً نمی‌توان روی اظهارات شفاهی حساب کرد. در نتیجه ما می‌توانیم مینا را بر این قرار بدهیم که اگر ایران موافقت کند، می‌شود در تماس‌های اولیه مشخص کرد که طرف مقابل از ایران چه می‌خواهد، ایران از آن‌ها چه می‌خواهد و کار به همین شکل پیش برود؛ با توجه به اینکه فرصت زیادی در پیش نیست و با توجه به اینکه حدود این پنجره باز را مکانیسم ماشه مشخص می‌کند. «این تحلیلگر ارشد سیاست خارجی در توضیح اینکه مذاکره الزاماً به معنی توافق نیست، یادآور شد: «این یکی از مسلمات روابط بین‌الملل است. کشورها با یکدیگر گفت‌وگو می‌کنند و اگر به توافق نرسند، از هم جدا می‌شوند. این فرض بی‌معنی است که ما تصور کنیم اگر نمایندگان کشوری وارد یک اتاق شدند، متنی مقابل آن‌ها و یک اسلحه روی شقیقه‌شان می‌گذارند که آن را امضا کنند. اگر امضا نکنند، نمی‌توانند از اتاق خارج شوند. اگر نتیجه این مذاکرات به توافق منجر شد که چه بهتر، اگر نه گفت‌وگو به پایان می‌رسد. بعد از آن هم می‌توانند با توجه به سیاستی که دارند، به رسانه‌ها توضیح دهند که چرا مذاکرات به نتیجه نرسید، تفاهم حاصل نشد یا هر آنچه که رخ داد. یک نمونه همین اتفاقی بود که میان زلنسکی و ترامپ در واشنگتن رخ داد. زلنسکی رفته بود که توافق کند اما این اتفاق نیفتاد و ترامپ و معاونش جی.دی.ونس تصمیم گرفته بودند رئیس‌جمهور اوکراین را مقابل خبرنگارها تحقیر کنند اما زلنسکی واکنش نشان داد و ماجرا برعکس شد. ترامپ و معاونش بی‌آبرو شدند و تمام دولت‌ها غیر از روسیه حق را به زلنسکی دادند. حالا اوکراین و آمریکا دنبال این هستند که بار دیگر مذاکره کنند و در نهایت به نتیجه برسند. بنابراین، این تصویری که اگر وارد مذاکره شدیم حتماً باید توافق کنیم، درست نیست. صدها نمونه می‌توان برای مذاکرات موفق و ناموفق مثال زد. ویتنامی‌ها از سال ۱۹۶۸ تا ۱۹۷۵ با آمریکایی‌ها در پاریس مذاکره کردند اما به نتیجه نرسیدند. مذاکرات را ادامه دادند تا در نهایت آمریکا شکست خورد و از ویتنام فرار کرد. بنابراین، نفس مذاکره یعنی گفت‌وگو میان دویا چند طرف امری بسیار عادی و روتین در روابط بین‌الملل است.»

ایران با توافق محدود موافق است

زینب قهرمانپور، تحلیلگر ارشد سیاست خارجی

زینب قهرمانپور، تحلیلگر ارشد سیاست خارجی نیز به هم‌میهن گفت: «اظهارات مقام‌های مختلف ایرانی به معنای نفی مذاکره نیست، در واقع یک اقدام تاکتیکی است برای اینکه آمریکا فکر نکند ایران در موضع ضعف قرار دارد و مجبور است که امتیازات زیادی بدهد. به لحاظ استراتژیک هم که نگاه کنیم، ایران دنبال مذاکره است. مذاکره‌ای که محدود به مسئله هسته‌ای باشد. اظهارات روز شنبه رهبری نیز ناظر بر همین است که مسئله موشکی و منطقه نباید روی میز باشد. به نظر می‌رسد چارچوب مورد نظر جمهوری اسلامی برای مذاکره در حال شفاف‌تر شدن است. ایران می‌خواهد که آمریکا مقداری از فشارش کم کند و مقاماتش از اظهارات تند علیه ایران خودداری کنند و هم اینکه مذاکرات فقط مربوط به مسئله هسته‌ای باشد.» او درباره مسئله برچین برنامه هسته‌ای که از سوی طرف مقابل مطرح می‌شود و در پست نمایندگی ایران در سازمان ملل نیز به آن اشاره شده بود، گفت: «این اصطلاح مربوط به ادبیات کنترل تسلیحات است. در سال ۲۰۰۵ تا ۲۰۰۶ این موضوع مطرح شد و یک مبنای فنی داشت. دولت جورج بوش پسر پیشنهاد کرد کشورها از آزادی کنار گذاشتن چرخه سوخت هسته‌ای، از یک بانک سوخت هسته‌ای بین‌المللی اورانیوم استفاده کنند. حتی آمریکایی‌ها این پیشنهاد را به آژانس دادند که یک بانک بین‌المللی سوخت هسته‌ای ایجاد شود. چیزی شبیه یورودیف در اروپا که کارخانه‌های سازی اورانیوم است و کشورهای مثل هلند و آلمان در آن عضویت دارند و اساساً دارای سلاح هسته‌ای نیستند، اما دانش هسته‌ای دارند. آن‌ها بحث تشکیل یک تشکیلات مانند یورودیف مطرح بود. این پیشنهاد عملی نشد. نه آمریکا توانست چنین بانکی را بسازد نه کشورها مشارکت کردند. بنابراین، مسئله برچین برنامه هسته‌ای از دستور کار خارج شد.» او یادآور شد: «شاید برخی اندیشکده‌های طرفدار ترامپ از برچین برنامه هسته‌ای حرف بزنند اما این موضوع از نظر فنی جدی گرفته نمی‌شود. بنابراین به نظر مسئله برچین برنامه هسته‌ای از دستور کار خارج است. آن چیزی که رهبری اشاره کردند و گفتند توقعات جدید را نمی‌پذیریم، به نظر معنایش این است ایران برجام را به عنوان یک مینو پایه اولیه برای مذاکرات قبول دارد و می‌خواهد بر اساس آن حرکت کند.» قهرمانپور در تحلیل سناریوهای دوگانه‌ای که ترامپ مطرح می‌کند، گفت: «به نظر من در حال حرکت به سمت یک توافق محدود هستیم. به این معنی که ایران اولویتش این است که جلوی تشدید تحریم‌ها و بازگشت مکانیسم ماشه را بگیرد. اما الزاماً به دنبال یک توافق جامع که باعث حل مشکلات بین ایران و غرب یا ایران و آمریکا بشود، نیست. آن را در شرایط فعلی به نفع خودش نمی‌داند. تلقی این است که یک توافق جامع، باعث انشقاق سیاسی بین اصلاح‌طلب و اصولگرا از یک طرف و بدنه اجتماعی حاکمیت از طرف دیگر می‌شود. لذا با توجه به اظهاراتی که مقامات مختلف مطرح می‌کنند، به نظر می‌رسد که ایران با یک توافق محدود در تلاش است جلوی مکانیسم ماشه و بازگشت قطعنامه‌های شورای امنیت سازمان ملل را بگیرد و از سمت دیگر تعهدات سخت و سنگین نیز به تهران تحمیل نشود. با چنین توافق محدودی به نظر موافق هستند.» او ادامه داد: «در حال حاضر مسئله این است که آیا ترامپ چنین توافقی را می‌پذیرد یا نه. این موضوع مقداری در ابهام است. به این معنا که اگر ترامپ در پرونده اوکراین موفق شود توافقی به دست بیاورد که اروپا، اوکراین و متحدانش را رضی باشند، فشار بر ایران را مضعف خواهد کرد. اگر موفقیتی در این موضوع به دست نیاید، ممکن است از خواسته‌های حداکثری خود کوتاه بیاید. همین موضوع در خصوص غزه نیز وجود دارد. در این صورت ممکن است با این توافق محدود موافق باشد. ضمن اینکه می‌تواند این توافق محدود را در داخل آمریکا یک توافق خوب جلوه دهد. چون کابینه گوش به فرمان اوست و کنگره نیز با او همراه است. بنابراین، تا شهریور ۱۴۰۴ (پیش از اکتبر ۲۰۲۵ و پایان برجام) گزینه اقدام نظامی را محتمل نمی‌بینم. چون اسرائیل برای انجام این کار باید از آمریکا رضایت بگیرد و ترامپ راحت به این کار رضایت نمی‌دهد. چون در آن زمان دستور کارش به هم می‌خورد. مثل قضیه تانیاها و بایدن می‌شود و مجبور است همان سیاست‌های پیشین را ادامه دهد. ترامپ نمی‌خواهد این کار را انجام دهد. اگر ترامپ به این نتیجه قطعی برسد که ایران اساساً توافقی نمی‌خواهد و به این جمع‌بندی برسد که واکنش ایران در مقابل اقدام نظامی محدود خواهد شد، به نظر بعد از فعال شدن مکانیسم ماشه گزینه نظامی ممکن است خیلی جدی شود.»

جشنواره عیدانه ۱۴۰۴

از کمک هزینه سفر تا تسهیلات ارزان

جشنواره عیدانه بانک رفاه کارگران به مناسبت عید نوروز و عید سعید فطر در سال ۱۴۰۴ برگزار می‌شود.

شرایط شرکت در جشنواره:

- تمامی بازتنشستگان و مستمری‌گیران سازمان تامین اجتماعی که حقوق خود را از بانک رفاه دریافت می‌کنند.
- هر ۱۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال در پایان هر روز موجودی معادل ۱ امتیاز بدون نیاز به حفظ حداقل مبلغ موجودی حساب
- دوره زمانی: ۱۰ اسفند ماه سال جاری تا پایان روز ۱۵ فروردین سال ۱۴۰۴

۴ فقره کمک هزینه رفاهی هر یک به مبلغ ۱,۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال	۴۰۰ فقره تسهیلات بازپرداخت ۳۶ ماهه و نرخ سود ۱۸ درصد	۱۰۰۰ فقره کمک هزینه سفر هر یک به مبلغ ۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال
---	--	--

